

Sugardaddy 2: Anger management

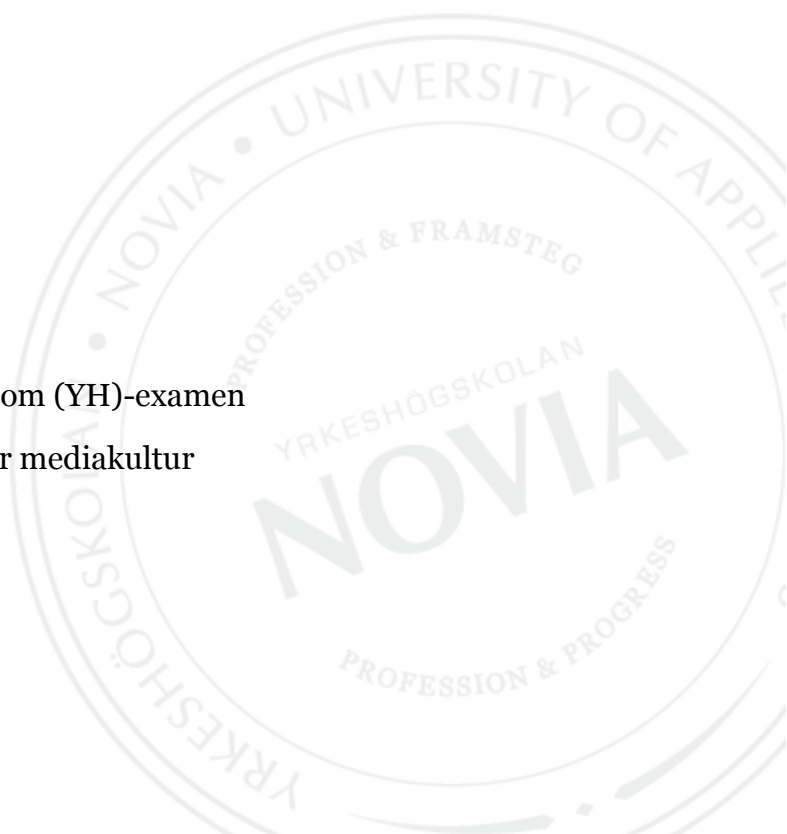
Filmfotografi

Björn Knif

Examensarbete för medianom (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för mediakultur

Jakobstad 2013

EXAMENSARBETE

Författare: Björn Knif

Utbildningsprogram och ort: Mediakultur, Jakobstad

Inriktning/alternativ/Fördjupning: Film- och tv-produktion

Handledare: Bo Forsander

Titel: Sugardaddy 2 : Anger management, filmfotografi

Datum: 20.11.2013

Sidantal: 12

Bilagor: -

Abstrakt

Denna avhandling beskriver mitt arbete som filmfotograf i kortfilmen Sugardaddy 2. Filmen spelades in i Jakobstad våren 2013. Jag beskriver de olika arbetskedena i processen från planering till färdig produkt. Texten reflekterar också problemsituationer vi mötte och hur de löstes. Genom olika exempel presenteras det tekniska genomförandet. Sedan diskuteras resultatet och vad jag lärt mig under processen.

Språk: Svenska Nyckelord: Filmfoto, fiktion

BACHELOR'S THESIS

Author: Björn Knif

Degree Programme: Media culture

Specialization: Film- and tv-production

Supervisors: Bo Forsander

Title: Sugardaddy 2 : Anger management, cinematography

Date: 20.11.2013

Number of pages: 12

Appendices: -

Summary

This thesis describes my role as the cinematographer of the short film "Sugardaddy 2". The film was shot in Jakobstad in spring 2013. I describe the stages of the production process from planning to the final product. The text also reflects on the problems faced and how they were solved. With a few examples the technical realization is described. Finally I discuss the result and what I learned during the process.

Language: Swedish

Key words: Cinematography, fiction

Innehållsförteckning

Abstrakt

Abstract

1. Inledning.....	1
2. Förproduktion.....	2
2.1. Stilval	2
2.2. Bildmanus.....	3
2.3. Inspelningsplatser	3
2.4. Val av kamerautrustning.....	4
3. Inspelning.....	5
3.1. Improvisation.....	5
3.2. Kameraarbetet och ljussättningen i praktiken.....	7
3.3. Specialeffekter	10
4. Resultat och reflektion	11

Litteraturförteckning

1. Inledning

Sugardaddy 2 är en fiktiv kortfilm som spelades in i Jakobstad under 18 dagar våren 2013. Filmen gjordes i en arbetsgrupp där min huvudsakliga arbetsuppgift var filmfotograf. Filmen är en komedi/thriller med inslag av skräck. Denna avhandling beskriver mitt arbete som filmfotograf under de olika arbetskedena i processen från planering till färdig produkt. Texten reflekterar också över de problemsituationer vi mötte och hur de löstes.

Projektet fick sin början när jag och regissören Jonas Tallgård diskuterade ett manus till en annan kortfilm. Vi diskuterade möjligheten att göra en uppföljare till en av våra tidigare kortfilmer "Sugardaddy" och till sist kom vi fram till att vi båda var mera motiverade att göra detta som vårt slutarbete. Vi hade redan på förhand bestämt att vi skulle göra vårt slutarbete tillsammans eftersom vårt samarbete fungerat bra tidigare. Det är också vi som tillsammans har producerat och finansierat projektet.

I projektet skötte jag flera yrkesroller p.g.a. vi är så få filmstuderande, men i denna avhandling fokuserar jag på rollen som filmfotograf. Filmfotografens roll i produktionen är att ansvara för det bildmässiga. Den viktigaste uppgiften är att skapa filmens visuella stämning med användandet av ljus, bildkomposition och kamerarörelser (Wheeler 2005; Wikipedia).

2. Förproduktion

Förproduktionen är oftast en väldigt hektisk och intensiv del av en filmproduktion och så blev det även i detta fall. Från att manuset blev klart till den första inspelningsdagen hade vi endast två veckor tid för planering. Detta innebar att vi måste göra många olika delar av förproduktionsarbetet samtidigt.

2.1. Stilval

Eftersom "Sugardaddy 2" är en uppföljare till en av våra tidigare filmer var det självklart för oss redan från början att stilen skulle följa samma linje som "Sugardaddy".

Visuellt inspirerad av serietidningar och filmer som t.ex. "the Watchmen" och "Sin city" strävade jag efter ett färgstarkt, kontrastrikt och ganska mörkt visuellt tema. Jag ville att olika scener i filmen skulle ha distinkta färgteman som blir allt tydligare mot slutet av filmen. En del av karaktärerna har också sina egna färger. Sugardaddy har t.ex. en viss röd färg som alltid förekommer i de scener där han medverkar. Poliserna Ted och Björns scener har oftast blåa färgtoner.

Jag strävade efter ett lekfullt bildberättande som tänjer på gränserna rörelse- och färgmässigt. Handhållen kamera används i nästan hela filmen, endast ett fåtal bilder är tagna med stativ. Den handhållna kameran ger frihet och rörelse i den fartfyllda filmen. Målet var att utveckla bildberättandet från "Sugardaddy" där kameran var handhållen men sällan rörde sig. I "Sugardaddy 2" strävade jag efter att röra mig så mycket som möjligt med kameran genom att gå eller t.o.m. springa när jag filmade fartfyllda scener.

Tillsammans med regissören bestämde vi oss att använda bildförhållandet 2:40:1 istället för det vanliga widescreen förhållandet 16:9. Bildförhållandet 2:40:1 är vanligt för filmer som visas på biografer och bidrar till filmkänslan. Eftersom kameran bara erbjuder bildförhållandet 16:9 beskärs bilden i

efterhand och detta är viktigt att tänka på när man komponerar bilderna. För att underlätta bildkompositionen mätte jag upp bildförhållandet och gjorde strimlor av tejp som jag fäste över kamerans display så att jag såg det rätta bildformatet.

2.2. Bildmanus

I ett bildmanus eller "Storyboard" ritas man ut hela händelseförloppet i en film bild för bild. Att ha ett bildmanus är väldigt viktigt när man skall spela in en film. Man måste på förhand veta vilka bilder man behöver för att berättelsen skall fungera. Bildmanuset hjälper en också att ha koll på vilka bilder man tagit och vise versa. Bildmanuset beskriver inte enbart hur bilderna skall komponeras utan också vilka rörelser kameran skall göra.

Processen med bildmanuset var mycket krävande, främst pga. tidspresen och att vi gjorde mycket annat samtidigt. Det kändes svårt att visualisera hela filmen på mycket kort tid. Det var också en utmaning att visualisera händelser i manuset när jag inte ännu visste var de skulle utspela sig. Därför ritade jag inte scenerna i kronologisk ordning, utan utgående från hur långt de var planerade. Eftersom vi delade upp inspelningen i tre sjok var det naturligt att jag fokuserade på de mest brådskande scenerna som vi först skulle spela in. För att vara säkra på att vi hade samma vision deltog även regissören i planerandet av storyboarden. Filmen innehåller också två slagsmålssekvenser som improviserades på inspelningsplatserna och blev därför inte planerade i bildmanuset.

2.3. Inspelningsplatser

Filmfotografen har tillsammans med regissören och producenten ansvar för inspelningsplatserna. Att hitta inspelningsplatser som passade filmens stil i Jakobstad visade sig vara svårt. Eftersom en del av inspelningsplatserna i filmen är de samma som i "Sugardaddy" hade vi lite hjälp på vägen, men vi ville inte heller återanvända alltför många. Platserna i filmvärlden skulle vara

industriella och förfallna med undantag av polisstationen som ser ljus och modern ut som kontrast till resten.

Vår huvudsakliga inspelningsplats var ett industriområde i centrala Jakobstad. Platsen var viktig eftersom den var med i den tidigare filmen. Området är väldigt stort och vi kunde spela in flera scener i liknande miljöer utan att behöva förflytta oss särskilt långt.

2.4. Val av kamerautrustning

I början av planeringsstadiet övervägde jag möjligheten att spela in filmen på RED ONE Digital Cinema kamera, men av ekonomiska och praktiska skäl beslöt jag att istället använda en digital systemkamera eller "DSLR" vilket står för Digital Single Lens Reflex. Kameran jag valde att använda var en Nikon D800. Den filmar i Full HD 1080p upplösning på 25fps, dvs. bildrutor per sekund (Nikon Corporation 2011). Den kan även filma upp till 60fps dvs. "slowmotion" i 720p upplösning.

Fördelarna med DSLR-kameran är bl.a. att den är relativt billig, dvs. jag hade råd att köpa den själv och var på så vis inte tidsmässigt eller ekonomiskt bunden till hyresavtal. En annan fördel är att kameran är relativt lätt och liten vilket underlättar transport och hantering. Att kameran är lätt och ergonomisk är också viktigt när man filmar långa handhållna tagningar. Den stora fullformats bildsensorn ger kameran ett mycket bra signal-brusförhållande vilket innebär att man kan använda ganska höga ISO-värden, något som var viktigt när en stor del av filmens scener utspelar sig på natten.

Nackdelen med denna kamera är den låga datahastigheten på videomaterialet. Video som spelas in på minneskort har en datahastighet på 24Mbit/s vilket är ganska lågt jämfört med andra kameror ägnade för video. Man kunde få ut video av högre kvalitet via kamerans okomprimerade HDMI-utgång och använda en extern inspelningsenhet. Tyvärr så räckte inte budgeten till för det.

Eftersom DSLR-kameran är så lätt är den svår att hålla stadig när man filmar handhållet, därför valde jag att använda ett axelstöd för att stabilisera kameran. Axelstödet eller DSLR-riggen möjliggör också användning av "follow focus", dvs. ett hjul som fästs med en rem till objektivets fokuseringsring och underlättar fokuseringen för kameraoperatören. När man använder en kamera med stor bildsensor och ljuskänslig optik har man ofta ett väldigt kort skärpedjup, ibland endast några millimeter. När kameran är rörlig är det därför viktigt att kameramannen har kontroll över skärpan.

3. Inspelning

Filmen spelades in på sammanlagt 18 dagar. Vi delade upp inspelningen i tre sjok p.g.a. att skådespelarna endast kunde delta vissa tider. Det första sjoket på 8 inspelningsdagar ägnades för karaktären Riku som spelas av Richard Nylund. Det andra 8 dagar långa inspelningssjoket fokuserade på övriga scener. Under det sista sjoket på 2 dagar spelade vi in scenerna som utspelar sig på polisstationen.

Det var knappt med tid och vi hade mycket att göra, arbetsdagarna blev ofta mer än 12 timmar långa. Att vi var ett så litet team bidrog också till stressen eftersom vi alla hade flera arbetsuppgifter att koncentrera sig på.

3.1. Improvisation

Filmen "Sugardaddy 2" innehåller två fightsekvenser som improviserades på inspelningsplatserna. Orsakerna till att scenerna improviserades istället för att ha blivit planerade i detalj, var att vi inte hade bestämt inspelningsplatserna och att vår fight-koordinator Simon Strömsund inte hade tid att delta i planeringen förrän inspelningen började.

Att filma en fightscen var något helt nytt för mig och samarbetet med Strömsund var därför väldigt viktigt. Vi reserverade en dag tid för ljussättning och övningar av koreografin före den egentliga inspelningsdagen. Tack vare detta kunde vi diskutera om vissa moment som behövde ändras i koreografin och kameraarbetet.

Bildberättandet i fightscener är oftast väldigt hektiskt, med snabba klipp och rörliga bilder. Eftersom vi inte hade något bildmanus för fightscenerna var det viktigt för mig att konstant tänka på vilken bild som kommer före och efter så att allt skulle passa ihop i klippet. Trots att både jag och regissören försökte hålla koll på detta skedde en del misstag som att vi t.ex. bröt mot den så kallade 180-gradersregeln. "180-gradersregeln handlar om att placera kameran inom samma 180-gradersområde för att undvika att få det att se ut som om figurerna byter plats i bild." (Wikipedia). I detta fall är det dock något som få lägger märke till.

Kameramässigt försökte jag få slagen att kännas kraftigare genom skakningar när slagen träffade. Detta gjorde jag oftast genom att ge kameran en liten duns i motsatt riktning till slagen. Kamerans riktning i förhållande till slaget är också väldigt viktig. För att det skall kännas äkta försöker man ofta dölja ögonblicket när ett slag träffar för kameran.

Ljussättningen för fightscenerna var också en utmaning, speciellt den i slutet när polisen Ted möter den ondskefulla Sugardaddy. Det problematiska var att händelserna utspelade sig över ett stort område och vi hade inte tid att ändra så mycket på ljuset mellan tagningarna. Därför försökte vi tillsammans med huvudelektrikern Richard Björklund att göra en grundljussättning som täckte hela området, och sedan endast flytta på en eller två lampor när skådespelarna förflyttade sig. Detta var ganska utmanande med begränsad mängd lampor och filter av samma nyans.

3.2. Kameraarbetet och ljussättningen i praktiken

Ljussättning är ofta det som tar mest tid på en filminspelning. Det är därför viktigt att ha en ganska klar plan över utförandet på förhand så att man inte behöver fundera så mycket på plats. Detta är dock ofta lättare sagt än gjort. På grund av bristen på tid under planeringsstadiet blev det i praktiken så att vi tillsammans med ljussättaren planerade ljuset på plats.

Eftersom filmens budget kom ur våra egna fickor hade vi inte råd att hyra in utrustning. Vi var därför bundna till det som fanns tillgängligt via skolan. Detta innebar att vi ofta måste använda ganska hårt ljus, speciellt i helbilder. Men det tycker jag passade filmens visuella stil ganska bra.

Med hjälp av bildexempel beskriver jag i det följande några problemsituationer och praktiska genomföranden:

Bild 1.

Bild 1 beskriver ett av de första problemen vi stötte på under inspelningarna. När vi skulle filma började det snöa. För att hålla kontinuitet kunde vi inte visa att det snöade och kunde därför inte visa någon helbild. Ett stort tyg användes för att blockera snön. Som de flesta dagtidsscener i filmen har endast befintligt ljus använts. Bildkompositionen tycker jag att fungerar bra och bildäcken ger en intressant struktur.

Bild 2.

På bild 2 ser vi en scen med en mycket simpel ljussättning där endast två lampor med kraftiga gula och gröna färgfilter användes. Den gula lampan som belyser bråtet i bakgrunden fungerar samtidigt som bakljus för karaktären Riku. Gallret som i oskärpa syns i förgrunden gav bilden en känsla av djup och tillför symbolik när Riku talar om att vissa vill sätta honom i fängelse.

Bild 3.

Bild 3 visar en scen där endast det befintliga ljuset från lysrören i industrihallen användes. Bilden ljussatts inte p.g.a. att området var så stort. Bilden är tagen ur bakluckan på en bil som karaktären Riku springer efter. Valet att använda en mycket kort brännvidd på 17mm tycker jag fungerar bra eftersom det vida perspektivet förstärker rörelsen och fartkänslan i bilden.

Bild 4.

På bild 4 ser vi ett bra exempel på den serietidningsinspirerade silen som filmen eftersträvar. Regissören ville att man aldrig skulle se karaktären Sugardaddys ögon, eller att de skulle vara mycket mörka. Här spelar ljuset en viktig roll för mystiken hos karaktären. Samma miljö användes även i filmen "Sugardaddy" vilket innebar att vi måste försöka återskapa ljussättningen och inredningen så gott vi kunde.

Bild 5.

Helbilder är ljusmässigt oftast de svåraste och därför har vi använt ganska få. Bild 5 är en totalbild från polismötet i filmen. Här kunde vi använda oss av det befintliga dagsljuset och rikta det med hjälp av persiennerna som inte syns i bild. Endast en dagsljusbalanserad HMI-lampa användes för att belysa polischefen.

3.3. Specialeffekter

Vissa bilder som skulle innehålla specialeffekter krävde att vi planerade noggrant vilka element vi behövde för att effekterna kunde göras i efterarbetet. I dessa situationer filmades bakgrunden och handlingen i separata tagningar. Dessa bilder är några av de få i filmen där stativ användes, det var viktigt att kameran inte förflyttades mellan tagningarna så att bilderna skulle passa ihop. Tack vare detta kan man sedan maska ut vissa saker som man inte vill visa, t.ex. en madrass på golvet. Bilderna 6 och 7 är exempel på bilder där specialeffekter använts.

Bild 6.

Bild 7.

4. Resultat och reflektion

När man ser filmer som man själv medverkat i är det lätt att man är ganska självkritisk. Retrospektivt ser man oftast sina egna misstag och funderar över allt som man kunde eller borde ha gjort annorlunda. Men man måste också komma ihåg att när man gör film måste man göra kompromisser, speciellt när man har ont om tid och liten budget. Även om jag tycker att resultatet inte är perfekt är jag mycket nöjd med filmen som helhet.

Jag är väldigt stolt och förvånad över att vi lyckades uppnå det resultat som vi gjorde på så kort tid och med den budget vi hade. Alla i teamet samarbetade och kom bra överens även om det kunde kännas hopplöst mot slutet av de långa arbetsdagarna.

Hela processen med arbetet har varit mycket lärorik. Speciellt improvisationerna är erfarenhet som jag säkert kommer att ha nytta av. Filmens lekfulla bildberättande gav mig en möjlighet att tänja på gränserna och lära mig av mina misstag.

Litteraturförteckning

Nikon Corporation (2011). *Digitalkamera D800/D800E användarhandbok*.
Europa: Nikon Corporation.

Wheeler, P. (2005). *Practical cinematography*. 2 utg. Oxford: Focal Press.

Filmklippning

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Filmklippning> (hämtat 19.11.2013).

Filmfotografi

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Filmfotograf> (hämtat 19.11.2013).